

Kontakt dla mediów:

Luiza Nowicka, PARP

e-mail: luiza_nowicka@parp.gov.pl

tel.: 880 524 959

Informacja prasowa

Warszawa, 18.05.2023 r.

Klasy w Polsce zdominowane przez przedsiębiorstwa. Oto wyniki raportu PARP

W obrębie klastrów zbadanych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, w ramach „Benchmarkingu klastrów w Polsce”, aż 84% ich członków stanowią przedsiębiorstwa. 70% ankietowanych przyznaje, że uczestnictwo w grupie podmiotów z danego sektora wiąże się dla nich z dużymi korzyściami. Klasy mogą także pełnić istotną rolę w zakresie nawiązywania współpracy B+R pomiędzy przedsiębiorstwami a przedstawicielami sektora nauki. Jakże jeszcze wnioski przynosi najnowszy raport PARP?

Klasy to geograficzne skupiska wzajemnie powiązanych, działających w obrębie tego samego lub pokrewnych sektorach firm, dostawców, jednostek i związanych z nimi instytucji. Tworzą one sieć podmiotów konkurujących, a zarazem współpracujących między sobą. Obserwacja wzajemnych powiązań w obrębie klastrów sięga XIX wieku, a za twórcę koncepcji klastrów uznaje się brytyjskiego ekonomistę Alfreda Marshalla. Zauważył on, że koncentracja firm produkcyjnych w poszczególnych dystryktach przemysłowych przynosi korzyści związane z większą aktywnością gospodarczą obszaru, poprawą produktywności położonych blisko siebie przedsiębiorstw, a także lepszymi warunkami pracy. Jedną z kluczowych zalet klastrów jest także napędzanie innowacji¹.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) jest jedną z pierwszych instytucji, która zaangażowała się w upowszechnianie idei klasteringu w Polsce. Od 2005 roku prowadzi też działalność w zakresie bezpośredniego wsparcia rozwoju klastrów. Efektem zaangażowania PARP w kształtowanie i wdrażanie głównych kierunków polityki klastrowej jest realizowany od 2010 roku cykl badań klastrów, którego celem jest pogłębienie wiedzy o kondycji i aktualnym stanie rozwoju klastrów w Polsce. Wyniki najnowszego, szóstego już badania poznać można w opublikowanym właśnie raporcie [„Benchmarkingu klastrów w Polsce – edycja 2022”](#).

¹ <https://przemyslprzyszlosci.gov.pl/abc-klastrow-na-czym-polega-ich-koncepcja-i-jaka-spelniaja-role/>

Klastry w Polsce zdominowane przez przedsiębiorstwa

W raporcie PARP zaprezentował przekrojową charakterystykę badanych klastrów na terenie kraju. Łączna liczba członków (firm, organizacji, instytucji) wszystkich badanych klastrów na końcu 2022 roku wyniosła 4208, czyli o 16,8% więcej względem badania z 2020 roku. Jeden klaster zrzesza średnio 103 podmioty, natomiast niektóre podmioty są członkami więcej niż jednego klastra. Trend ten dotyczy szczególnie instytucji otoczenia biznesu, uczelni i innych podmiotów szkolnictwa wyższego i nauki.

W strukturze klastrów zdecydowanie przeważały przedsiębiorstwa (84%), przy czym w grupie tej dominowały mikro- (38%) i małe firmy (32%). Pozostałe 16% członków klastrów dopełniają na zbliżonym poziomie: uczelnie i inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki (6%), jednostki samorządu regionalnego (5%), instytucje otoczenia biznesu (4%) i inne, czyli np. instytucje edukacyjne, placówki zdrowotne czy też osoby fizyczne (1%).

W benchmarkingu uczestniczyło 41 klastrów z Polski. Do największych klastrów pod względem liczebności członków w kraju zaliczają się: Polski Klaster Budowlany (427 członków), Mazowiecki Klaster ICT (418) oraz Klaster Logistyczno Transportowy Północ-Południe (235). Największe skupiska powiązanych wzajemnie podmiotów przypadają sektorowi usług. W ocenie autorów raportu możliwym jest, że w obszarze tym relatywnie łatwiej jest zbudować klaster z dużą liczbą członków.

Najliczniej reprezentowane przez klastry branże to te związane z jakością życia, turystyką i rekreacją (11 klastrów), z przetwórstwem przemysłowym i transportem (13 klastrów reprezentujących obróbkę metali, motoryzację, lotnictwo oraz transport), a także klastry z obszaru ICT (8 klastrów). Ponadto 5 klastrów działało w branży budowlanej, zaś obszary działalności 4 klastrów obejmowały chemię, biogospodarkę, inżynierię materiałową i energetykę. Biorąc pod uwagę przynależność do Krajowych Inteligentnych Specjalizacji (KIS)², najwięcej klastrów związanych jest z automatyzacją i robotyką procesów technologicznych oraz inteligentnymi sieciami i technologiami informacyjno-komunikacyjnymi oraz geoinformacyjnymi.

Mocne i słabe strony polskich klastrów

Cyfryzacja i rozbudowane procesy zarządcze to zdecydowanie największe atuty klastrów funkcjonujących na terenie kraju. W obszarze cyfryzacji najlepsze wyniki pod względem mediany osiągnęły klastry bardzo duże i funkcjonujące dłużej, a także posiadające status Krajowych Klastrów Kluczowych i spisaną strategię, podlegającą aktualizacji. Wysokim poziomem cyfryzacji charakteryzuje się makroregion północny (co może wynikać z charakterystyki branżowej klastrów zlokalizowanych na tym terenie) oraz południowy (co z kolei wynika z obecności klastrów dużych i bardzo dużych, o wysokim ogólnym poziomie rozwoju).

Wśród innych mocnych stron klastrów objętych badaniem zaobserwowano także aktywność rynkową i marketingową, komunikację, oddziaływanie na środowisko przyrodnicze oraz

² <https://www.parp.gov.pl/component/site/site/monitoring-krajowej-inteligentnej-specjalizacji-kis>

kształtowanie warunków otoczenia. Polskie klastry charakteryzują się również potencjałem umiędzynarodowienia.

Ponad 90% klastrów zadeklarowało zaangażowanie pracowników naukowych, co można uznać za bardzo pozytywny przejaw aktywności tych struktur. Klastry mogą pełnić istotną rolę w zakresie nawiązywania współpracy badawczo-rozwojowej (B+R) pomiędzy przedsiębiorstwami a przedstawicielami sektora nauki.

Z kolei do słabych stron klastrów zaliczono posiadane zasoby finansowe oraz infrastrukturalne, jak również rozwój innowacji. Zasoby ludzkie, infrastrukturalne i finansowe były zdecydowanie wyższe w przypadku bardzo dużych klastrów (powyżej 120 członków) na tle tych mniejszych.

W ocenie członków klastrów, uczestnictwo w pracach klastra przynosi duże korzyści (53,6% badanych). Negatywną opinię wyraziło zaledwie 2,8% ankietowanych. Ponadto dla większości respondentów (70%) uczestnictwo w klastrze wiązało się z dużymi korzyściami.

Wśród rekomendacji dla klastrów, opracowanych na podstawie analizy ich słabych punktów, autorzy raportu wskazują m.in. na konieczność efektywnego pozyskiwania nowych źródeł finansowania, wzrost aktywności w zakresie zaangażowania w kształtowanie strategii rozwoju oraz kontynuowanie i intensyfikowanie działań na rzecz wsparcia przedsiębiorstw w rozwoju kompetencji i kwalifikacji pracowników oraz w pozyskaniu nowych kadr.

Unijne wsparcie dla klastrów

25 kwietnia PARP ogłosił nabór wniosków w ramach nowego konkursu „Rozwój oferty klastrów dla firm”, realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027 (FENG). Do wnioskodawców trafią dofinansowania o łącznej kwocie 66 milionów złotych. Nabór wniosków rozpocznie się 30 maja i potrwa do 30 sierpnia 2023 roku.

O wsparcie ze środków unijnych mogą wnioskować koordynatorzy zarówno Krajowych Klastrów Kluczowych, jak i ponadregionalnych klastrów kluczowych.

[Więcej informacji o konkursie „Rozwój oferty klastrów dla firm” znaleźć można na stronie PARP.](#)

Benchmarking to metoda identyfikowania wzorcowych praktyk działania organizacji z sektora prywatnego i publicznego, poprzez porównywanie ich z innymi organizacjami, stanowiącymi punkty odniesienia.

„Benchmarking klastrów w Polsce – edycja 2022. Raport ogólny” powstał na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości jako efekt cyklicznego badania benchmarkingowego klastrów w Polsce.

Głównym celem badania było zidentyfikowanie oraz przedstawienie najlepszych wzorców i dobrych praktyk wyłonionych w badanych klastrach, a także sformułowanie rekomendacji dotyczących pożądanych kierunków rozwoju klastrów, adresowanych do koordynatorów klastrów i instytucji odpowiadających za kształt polityki klastrowej w Polsce.

Raport dla edycji 2022 prezentuje wyniki badania wybranych 41 klastrów w Polsce oraz 642 ich członków. Badanie zrealizowano w IV kwartale 2022 roku.